

14.1.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
lausuntopalvelu.fi

Asia: Lainsäädännön ja toimintatapojen kehittämiseksi lasten vuoroasumisen tilanteissa

Viite: Lausuntopyyntöne diaarinumero VN/4198/2021

Opetusalan Ammattijärjestö ottaa lausunnossaan kantaa toimenpidesuunnitelmaan vain niiltä osin kuin siinä esitetään toimia, jotka liittyvät suoraan varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen. Toteamme yleisesti, että jatkovalmistelussa on tärkeää tehdä laaja-alainen lapsi- ja perhevaikutusten arviointi. Mikäli esityksillä tulee olemaan kustannusvaikutuksia, on niitä arvioitava suhteessa muihin lainmuutostarpeisiin valtiontalouden kehysten puitteissa.

Varhaiskasvatus

Kannatamme sitä, että jatkossa selvitetään tarkemmin kahdessa eri kunnassa järjestettävän lapsen varhaiskasvatuksen mahdollisuuksia, siihen liittyviä haasteita ja vaikutuksia erityisesti lapsen näkökulmasta ja tehdään järjestelmän lapsivaikutusten arviointi. Tätä selvitystä tehtäessä pidämme tärkeänä, että lapsivaikutusten arvioinnissa arvioidaan myös sitä, miten säännöllinen ja toistuva varhaiskasvatuspaikan ja -henkilöstön vaihtuminen vaikuttavat lapseen, hänen ystävyyssuhteisiinsa ja laajasti hyvinvointiin. Lapsivaikutusten arviointiin pitää ulottaa myös siirtymät varhaiskasvatuksesta esiopetukseen ja esiopetuksesta perusopetukseen, koska perusopetusta ei ole mahdollista jatkaa kahdessa eri kunnassa.

Kannatamme myös työryhmän ehdotusta tehdä selvitys kuntien välisestä kustannusten korvaamisesta kahden varhaiskasvatuspaikan tilanteessa.

Esi- ja perusopetus

Pidämme tärkeänä sitä, että oppilaalla voi olla kerrallaan vain yksi perusopetuksen järjestämispaikka. Tähän ei onneksi olla esittämässä muutoksia.

Kannatamme työryhmän esitystä, että selvitetään esi- ja perusopetuksen koulukuljetusvelvollisuuden laajentamista vuoroasumistilanteisiin. Pidämme työryhmän esitystä selvityksen sisällöksi kuitenkin puutteellisena. Esitämme, että jatkoselvityksessä on arvioitava yhtenä vaihtoehtona myös sitä, voitaisiinko vuoroasumiseen liittyvä koulumatkakysymys ratkaista muullakin tavoin kuin opetuksen järjestäjän järjestämällä koulukuljetuksella tai koulumatkoja varten

14.1.2022

myönnettävällä avustuksella. Emme kannata sitä, että opetuksen järjestämiseen kohdennettuja varoja käytettäisi yhä enenevässä määrin koulukuljetuksiin. Ratkaisu ei ole mielestämme myöskään lapsiystävällinen, koska koulukuljetukset pidentävät oppilaan koulupäivää ja sen rasittavuutta sekä lisäävät ympäristölle haitallisia liikennepäästöjä.

Tiedon kulku

Kannatamme varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstölle annettavaa informaatio-ohjausta ja täydennyskoulutusta vuoroasumiseen liittyvistä asioista. Esitämme harkittavaksi, voidaanko esimerkiksi viranomaisten toimesta antaa kansallisesti yhtenäiset ja selkeät ohjeet siitä, missä asioissa edellytetään varhaiskasvatuksessa ja esi- sekä perusopetuksessa molempien huoltajien suostumusta.

Jatkotyöskentelyssä on myös kirkastettava huoltajien velvollisuutta tehdä lasta koskevat päätökset yhteisymmärryksessä silloinkin, kun he eivät asu enää yhdessä. Heidän on ennen varhaiskasvatukseen tai esi- ja perusopetukseen viestimistä keskenään sovittava, mikä heidän kantansa on kulloinkin kyseessä olevaan asiaan, eikä esittää toisistaan eriäviä kantoja. Huoltajien velvollisuuksiin kuuluu toimittaa varhaiskasvatuksen ja koulunkäynnin kannalta välttämättömät tiedot varhaiskasvatuksen järjestäjälle tai tuottajalle sekä opetuksen järjestäjälle.

Lopuksi toteamme, että tuomioistuinten päätöksistä pitäisi käydä täsmällisemmin ilmi, mitä tietoja vanhemmalla, joka ei ole huoltaja, on oikeus saada. Tuomioistuimien myöntää usein vanhemmalle, joka ei ole enää huoltaja, oikeuden saada tietoja lapsen varhaiskasvatuksesta ja koulunkäynnistä. Tuomioistuimen päätöksestä tulee tällöin käydä täsmällisemmin ilmi, onko vanhemmalla, joka ei ole huoltaja, tällöin oikeus saada myös esimerkiksi salassa pidettäviä tietoja ja asiakirjoja tai oikeus sähköisiin viestintäkanaviin, joista käy ilmi myös lapsen terveystietoja sekä perhe-elämää ja huoltajaa koskevia tietoja.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Heljä Misukka
koulutusjohtaja

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan päällikkö